

Satul românesc în opera lui George Coșbuc

Întâiul mare poet pe care ni l-a dat Ardealul vede lumina soarelui în anul 1866, în satul Hordou (azi George Coșbuc). Casa din piatră, cu tindă și cinci odăi, fusese ridicată în 1840 de tatăl său, Sebastian, preot provenit dintr-o familie cu o lungă istorie preoțească.

Trecuseră abia șapte ani de la formarea statului național român și acest fapt adusese o rază de speranță în inimile tuturor românilor din Transilvania. Spiritul național al acestor oameni începe să se facă din ce în ce mai mult simțit și să se reflecte în mentalitatea lor. Acesta este mediul în care s-a născut și a copilărit George Coșbuc, formându-se ca om, vrăjit de tot ceea ce înseamnă satul românesc.

Tema poeziilor pe care Coșbuc le-a scris de-a lungul vieții reflectă, în mod inevitabil, fascinația sa față de cel mai reprezentativ simbol al românilor: satul, alături de tradițiile, obiceiurile și sentimentele țăranilor de aici.

Coșbuc a proiectat o epopee bazată pe motive folclorice însă toată munca lui s-a concretizat doar în câteva fragmente care au dat mai apoi naștere la două balade care vorbesc despre marile evenimente din viața satului: *Nunta Zamfirei*, o descriere a ceremonialului nunții țăărănești și *Moartea lui Fulger*, o evocare a străvechiului ritual al înmormântării.

Balada *Nunta Zamfirei* ne face să asistăm la nunta fetei lui Săgeată-împărat, Zamfira, cu prințul răsăritean Viorel. Dacă înlăturăm elementul fabulos descoperim o lume reală, ușor de recunoscut, prin nimic falsificată. Personajele, cu numele lor situează poezia în limitele tradiției și basmului. Zamfira, nume des întâlnit în lumea satului, fiică de "domn" și-a ales ca mire pe Viorel - alt nume din lumea satului transilvănean - un "prinț" frumos, venit de undeva "dintr-un afund de Răsărit".

Ca orice fată frumoasă, Zamfira a fost "pețită des", dar ea n-a ales decât pe care i-a fost "menit", pe "cel mai drag", sintetizând concepția populară conform căreia la baza căsătoriei trebuie să stea dragostea. Zvonul nunții s-a

răspândit îndată peste "o mie de crăimi". Împărații și regii și-au îmbrăcat purpura, nuntașii din nouăzeci de țări s-au urcat în rădvane trase de câte patru cai. Dar împărații sosiți din "Zorit" și din "Apus" nu par străini, ci, dimpotrivă, foarte cunoscuți, aparținând parcă unui singur neam. Ei sunt: "bătrânul Grui" cu nume baladesc, și Ținteș, cel cu "trainic rost", și Bardeș "cel cu adăpost prin munți sâlhui", dar și un Peneș-împărat, un "Paltin-crai", Mugur-împărat și Barbă-Cot, piticul, personaje ce amintesc de lumea basmului românesc, cu feți-frumoși, regi și sfetnici.

Zamfira e sprintenă "cu mers isteț", mlădie și năltuță, cu mijloc subțire, încins cu "brâu-de-argint". Flăcăii chipeși, au coifuri pe cap și prăsea la șold, după moda grănicerească din țara Năsăudului, iar regii sunt îmbrăcați în purpură, rochițele copilelor și flăcăilor amintesc de tipicul port popular: "Ce fete dragi! Dar ce comori / Pe rochii lungi țesute-n flori / Iar hainele de pe feciori / Sclipeau de argint". Ceremonialul nunții, hiperbolizat, este însă țărănesc. Cum nunta e un eveniment deosebit în viața satului, la sărbătoare participă întregul sat, dar și nuntași din satele vecine. Obiceiurile de nuntă, dincolo de cadrul de basm al poeziei, sunt cele obișnuite în viața satului transilvănean. Alaiul mirelui nu are absolut nimic supranatural, fiind rupt din viața reală. Mirele e întâmpinat de alaiul miresei, în frunte cu Paltin-crai, în funcția de staroste, în sunetele de treasc și trâmbiți și în chiote de veselie. Momentul capital este hora din timpul cununiei, jucată țărănește de tot poporul, ardelenește, în opinci cu clopoței și cântece din fluier. Notația mișcării stilizate este făcută cu o tehnică acustică desăvârșită, într-un tablou ca de Theodor Aman: "Și-n vremea cât s-au cununat / S-a-ntins poporul adunat / Să joace-n drum după tilinci: / Feciori, la zece fete , cinci, / Cu zdrângăneii la opinci / Ca-n port de sat. / Trei pași la stânga linișor / Și alți trei pași la dreapta lor, / Se prind de mâni și se desprind, / S-adună cerc și iar se-tind, / Și bat pământul tropotind / În tact ușor."

După 40 de zile, petrecerea se încheie cu urarea lui Mugur-împărat, "Precum e felul din bătrân / La orice chef între români": " Cât mac e prin livezi / Atâția ani la miri urez! / Și-un prinț la unul! blând și mic, / Să crească mare și voinic - / Iar noi să mai jucăm un pic / Și la botez!", urare care sintetizează esența

căsătoriei, în concepția populară, aceea de procreare, de perpetuare a speciei umane.

În *Moartea lui Fulger*, un fiu de crai, răpus în luptă pe un mal străin, e adus acasă de către un sol. Durerea părintească, cu inflexiuni de bocet popular în poezia lui Coșbuc, ritualul înmormântării, cu rânduiele și obiceiuri străbune, apropie balada de sfera creațiilor dramatice.

Emoționant e strigătul de durere al mamei îndoliate, care nu mai crede în nimic, nici chiar în Dumnezeu, în fața căruia: "Ori buni, ori răi tot un mormânt! / Nu-i nimeni drac și nimeni sfânt! / Credița-i val, iubirea vânt / Și viața fum".

Impresionează sfatul înțelept al bătrânului sfetnic, compătitor și sentențios, exprimând, în esență, atitudinea demnă, bărbătească, în fața morții, specifică poporului român: "Zici fum? O, nu-i adevărat / Război e, de viteji purtat! / Viața-i datorie grea / Și lașii se-ngrozesc de ea / Să aibă tot cei lași ar vrea / Pe neluptat". Poetul pune accentul pe stările sufletești, cărora le dă expresivitate prin ținuta eroilor, în trecerea lor de la o atitudine la alta, prin vorbirea lor populară.

Născut țăran, în zona Năsăudului, George Coșbuc nu și-a uitat niciodată originea, fapt dovedit de către încercarea sa de a sintetiza universul popular românesc într-o epopee de mari proporții. *Nunta Zamfirei* și *Moartea lui Fulger* reprezintă pentru autor apogeul creației folclorice și o expresie a idealului său de a omagia satul românesc.

Prin originea sa, prin aspirațiile și realizările sale, prin creațiile sale de inspirație folclorică, George Coșbuc a fost și va rămâne poetul care a realizat, poate, cea mai frumoasă imagine a satului, a obiceiurilor și tradițiilor neamului român.

Notă: Această lucrare a fost evaluată cu nota 8 (opt) – îi lipsește o sinteză a vieții satului, lirismul obiectiv etc.